

ІНТЕРВ'Ю – ПОРТРЕТ

DOI: <http://doi.org/10.32589/2412-9283.38.2023.284389>

ПЕДАГОГІКА І ДОБРОДІЙНІСТЬ ЗА ПОКЛИКОМ ДУШІ

Ми продовжуємо низку бесід з нашими сучасниками – авторитетними науковцями в галузі української педагогіки й активними громадськими діячами.

Педагогіка і добродійність за покликом душі: розмова аспірантки кафедри педагогіки та методики навчання іноземних мов О. В. Ящук з професором, доктором педагогічних наук, членом-кореспондентом НАПН України, заслуженим працівником освіти України О. В. Матвієнко.

Шановна Ольго Васи́лівно, дозвольте засвідчити щире вдячність за згоду на цю бесіду, адже для читачів “Вісника” Ваш глибокий життєвий і педагогічний досвід є джерелом ціннісних орієнтирів і мотивувальним прикладом у досягненні особистісних і професійних успіхів. Студенти, яких Ви навчаєте педагогічних дисциплін – майбутні вчителі-філологи. Чому підготовка таких учителів є важливою для української освіти в умовах викликів сьогодення?

Передусім, хочу подякувати Вам за запрошення на інтерв'ю! Переконана, що в часи неспинного поступу інформаційно-технологічного суспільства необхідно створювати умови для навчання і розвитку особистості, які б сприяли підвищенню рівня вмінь використовувати інноваційні технології, застосовувати набуті знання в різноманітних сферах життєдіяльності й активізували прагнення до позитивної динаміки в траєкторії особистісного розвитку. Володіння іноземними мовами сприяє розширенню вікна цих можливостей і відкриває нові горизонти в міжнародній комунікації, соціально-культурному досвіді та професійній кар'єрі.

Пріоритетами антропоцентричного і гуманістичного змісту загальноєвропейських інтеграційних процесів є життя людини в Європі, його якість, духовний і особистісний розвиток, потреба в міжлюдському спілкуванні. Модернізація системи освіти України відбувається у вимірі ціннісних трансформацій сучасного світу, в якому глобалізація та міжкультурна взаємодія стають все відчутнішими, і, відповідно, зростає значущість знань іноземних мов.

Україна є важливою частиною світового соціально-економічного простору з активними зовнішніми зв'язками, а її інтеграція в європейську систему освіти є одним із пріоритетних напрямів української національної політики. Тенденції глобалізації актуалізують вирішення завдань підготовки молоді до життя в багатонаціональному, багатомовному і мультикультурному середовищі, зумовлюючи потребу в сформованих навичках спілкування з людьми, що належать до різних націй

і народностей, мають відмінності в соціокультурному розвитку чи ментальності. З огляду на це актуальним є запит на підготовку кваліфікованих учителів-філологів, які б успішно навчали іноземних мов молоді покоління українців, що також украй необхідним для забезпечення й підвищення рівня конкурентоспроможності майбутніх українських фахівців як на внутрішньому, так і міжнародному ринку праці. Крім того, іноземні мови є інструментом донесення цінностей власної культури й ідентифікації в глобалізованому суспільстві, а також пізнання власної педагогічної системи і вивчення педагогічних систем країн світу.

Ольго Василівно, а яку роль відіграє педагогіка в становленні майбутнього вчителя іноземних мов?

Я вважаю, що педагогічні знання необхідні всім майбутнім фахівцям незалежно від професійного спрямування. Педагогіка – всеохопна, об’ємна наука про те, як людині навчатися, як виховувати, як облаштовувати свою освіту, як будувати сім’ю і відносини з людьми, як жити в суспільстві й розбудовувати державу. Це все – педагогіка. Щодо філологів, то вони, безумовно, інтелектуали, які крізь призму знань іноземної мови, іншомовної художньої літератури й культури покликані збагачувати освіту й плекати, виховувати, розвивати, духовно наповнювати нашу молодь. Філолог сьогодні – це не лише знавець рідної й іноземної мов на бездоганному рівні, це глибоке занурення в національну культуру, традиції, історію, освіту того народу, мови якого навчають учнів або студентів – у такому європейському, світовому вимірі ми можемо порівнювати передові ідеї, напрацювання, здобутки з тим, що в нас є, а до чого необхідно прагнути.

Педагогіка мене цікавила завжди і, більше того, я впевнена, що без педагогіки жодна людина обійтися не може. Усі ми живемо в суспільстві, а педагогіка допомагає виокремлювати кожного з нас як індивідуальну, неповторну особистість із усім набором тих якостей, рис, особливостей, що її формують.

Педагогіка в її виховному аспекті має незаперечну значущість для нашої держави, що сьогодні вкрай важливо, адже патріотична свідомість українців у буремну добу непростих для країни викликів формувалася в контексті ціннісних орієнтирів у сім’ї і кристалізується саме педагогікою в освітній сфері. Навіть більше: в тому, як об’єдналася спільнота в нашій країні в час війни і демонструє свою національну свідомість і патріотизм, свою любов і відданість державі, якраз зараз бачимо результат педагогіки й педагогів, які за 30 років нашої незалежності виховали саме таку молодь, саме таке покоління свідомих українців.

Чого б не навчали педагоги, що б не хотіли виховати в людині, всі їхні знання – все повинно бути спрямоване на Добро. Педагогіка – наука, яка виховує Добро.

Ольго Василівно, метою педагогічної діяльності, насамперед, є особистісний розвиток людини. Які, на Вашу думку, його визначальні чинники, і що сприяє досягненню гармонії в житті людини?

Завдяки педагогічним знанням, примноженим життєвим досвідом, я напрацювала формулу цілісності й гармонії особистісного розвитку з **чотирма** невід’ємними її основами. Передусім, це **фізична загартованість** особистості й підтримка фізичного стану впродовж життя, любов до себе і прийняття всього того, що дала природа, що дав Господь, що від народження вклали мама з татом.

Наступним є усвідомлення приналежності до спільноти країни, любов до якої виражається щирим почуттям **патріотизму**. Людина називається людиною тоді, коли має національну ідентичність, шанує й плекає народні традиції, звичаї, культуру, мову, бо без цього вона як перекотиполе.

Далі, **освіченість**: при сьогоднішньому цивілізаційному розвитку людина без неї не відбудеться. Освіченість обов’язково передбачає знання іноземних мов. Ми

знаємо, що великі вчені-педагоги, як правило, знали три, а то й чотири мови, і це, звичайно, давало їм можливість робити відкриття, створювати певні концепції, будувати прогностичні моделі для розвитку освіти зокрема.

І скріплена ця конструкція, безумовно, **моральними засадами**. Надзвичайно важливу роль у формуванні особистості відіграють моральні чесноти як сукупність цінностей, принципів та якостей, що відображають її внутрішній світ і визначають її відносини з іншими людьми і суспільством у цілому. Це, передусім, чесність, справедливість, відданість, милосердя, толерантність, відповідальність, доброта. Добрі вчинки і справи, зміцнені такими цінностями, можуть ставати прикладом для інших людей і надихати їх творити добро.

Кожна з названих сторін гармонійного розвитку демонструє справжність і досконалість особистості, і я сповнена надії, що світ стане добрим і справедливим, якщо опиратиметься на такі фундаментальні принципи людського буття.

І я дуже тішуся тим, що мої вчителі, в яких мені пощастило навчатися, маючи такі потужні філософсько-життєві опори, надихнули мене і вплинули на мою візію гармонійного буття людини.

Ольго Васи́лівно, розкажіть, будь-ласка, хто з педагогів, науковців і тих особистостей, з якими Ви пов'язані співпрацею в академічно-педагогічній спільноті, є для Вас особистим і моральним авторитетом у житті та професії?

Я дуже вдячна всім колегам з мого рідного університету, в якому маю честь і велику радість працювати вже 33 роки поспіль: в моєму професійному людському портфоліо вони всі – авторитети. Я високо ціную добрі справи і прекрасні помисли кожного з цих людей, їхні яскраво виражені людські й професійні якості зокрема. Саме тут, серед цих найкращих професіоналів, і найважливіше – неповторних і самодостатніх особистостей, відбулося моє становлення як людини і як педагога.

Я тягнулася до знань завжди, мені це було надзвичайно цікаво. І вийшла заміж за Анатолія Матвієнка – найрозумнішого чоловіка в моєму житті. Мене завжди вабили люди, які є інтелектуалами, які мають найвищі людські риси і моральні якості й зобов'язують іти вперед.

Мій найкращий і найдорожчий для мене вчитель, якому я завдячую всім тим, ким я є в педагогіці – професор Галузинський Володимир Михайлович. До когорти його учнів я потрапила, коли писала першу дисертацію. Саме він переконав мене, що я можу і зможу бути педагогом. А також це Євтух Микола Борисович, науковий керівник моєї докторської дисертації, який підтримував мене на поступках педагогічної кар'єри. Неабияка роль мого професійного становлення належить академіку Ничкало Неллі Григорівні, яка є моєю натхненницею й Учителем усе моє життя.

Не можу не згадати прекрасну компаративістку ще радянських часів Малькову Зою Олексіївну, з якою я розробляла концепцію моєї докторської дисертації. Також дуже завдячую можливості працювати з доцентом Потапенко Катериною Костянтинівною. Ми багато спілкувалися, і саме вона мене переконала, що я зможу багато чого досягнути на педагогічній ниві, завдяки їй я повірила в себе і в свої сили.

А ще, з 2005 року, захистивши докторську дисертацію в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка, я є постійним членом спеціалізованої вченої ради Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна і співпрацюю з чудовими людьми і дорогими моїми колегами. В Національній академії педагогічних наук України, членом-кореспондентом якої я обрана в 2016 році, я маю можливість співпрацювати з великими педагогами сучасності. Зокрема, це такі постаті академіків-педагогів, як Президент академії Кремень В. Г., Ничкало Н. Г., Сухомлинська О. В.,

Сисоєва С. О., Лук'янова Л. Б. і багато інших. Тут, в академії, я найповніше відчула себе педагогом і набула всебічного розвитку педагогічних знань.

Ольго Василівно, Ви багато років обіймали посаду проректора з наукової роботи Київського національного лінгвістичного університету. Така висока посада передбачає велику відповідальність за успіх і розвиток університету. Як Вам запам'ятався цей період професійної діяльності в команді керівництва університету?

Так, неабиякий вплив на мій професійний розвиток мало призначення мене в 2010 році на посаду проректорки з наукової роботи нашого університету. Я безмежно вдячна долі, що відкрила для себе неповторну особистість, талановитого вченого, інтелектуала, поліглота, професора, ректора Васька Романа Володимировича. Дякую за таку можливість бути в команді ректора, що був обраний демократичним шляхом. Для мене великою честю, а ще більше – великою відповідальністю було співпрацювати для покращення організації системи освіти і науки в нашому університеті у відповідності до тих позитивних змін, що відбувалися в освіті й Україні. Це був, напевно, пік мого професійного зростання, воно відбувалося під впливом самодостатніх професіоналів, відданих своїй справі особистостей. Це небайдужі люди, лідери, які обрали управління університетом справою доброї частки свого життя. Я переконалася, що тут втілювалися в життя всі найкращі людські якості, таланти, принципи. Я вражена особистістю Солов'я М. І., як і його одержимістю любові до університету і навчального процесу зокрема; мені імпонувало прагнення якнайкращої популяризації і налагодження міжнародних зв'язків із відомими профільними університетами Європи і світу професора Серякової І. І.; я ціную фаховий рівень знання своєї справи Шевчук О. В. Я захоплююся надскладною працею і відповідальністю деканів факультетів, великою когортою професорів-завідувачів кафедр. Я відчула й зрозуміла надважливе значення і професійність керівників і фахівців усіх структурних підрозділів університету. Але завжди найбільше вражали і вражають люди, їхня справжність і відданість справі. Я люблю людей, мені небайдужі їхні долі й життя, вони надихали і надихають, додають сили і руху вперед.

Ви з теплотою і шанобою відгукуєтесь про колег, друзів, з якими Вас звела доля і улюблена професія. Пригадайте, будь-ласка, в якому поворотному моменті життя Ви, власне, зрозуміли, що педагогіка – Ваше покликання?

Якщо чесно, то я мріяла бути вчителькою завжди. Можу сказати, що вже в дорослому житті така усвідомленість прийшла, коли в 1986-1989 роках я працювала в сільськогосподарській академії на кафедрі педагогіки асистентом. Адже першою моєю освітою був фах інженера-землепорядника: я вивчала вищу математику, фізику, геодезію, аерофотогеодезію, меліорацію. Але мені завжди були цікавими поезія, мова, історія. Я ніколи не була розчарована першою моєю освітою, я набула вмінь систематизувати, узагальнювати, моделювати. Але романтики в мені було завжди більше ніж прагматизму. Мене завжди вабив людський розум і знання. Мене захоплював освітній процес, і тоді я відчула, що це насправді моє. Педагогічну царину для моєї професійної реалізації я вибрала цілком свідомо, зрештою, це й стало натхненною справою мого подальшого життя.

Ви багато років працюєте зі студентством, передаючи свої педагогічні знання, вміння і мудрий життєвий досвід. Як можна охарактеризувати сучасного українського студента?

Я дивлюсь на молодь дуже позитивно, я нею захоплююся. Взагалі, прекрасно бути молодим, коли весь світ і все життя попереду. А сучасний студент – чудовий. Вся моя діяльність, все, що найбільше люблю в своїй професії – це мати

можливість спілкуватися з молодими людьми, студентами. Вони розумні, амбітні, дуже прагматичні, але цей прагматизм полягає в освоєнні знань, у зацікавленості навчанням. Мені подобається, що студенти ефективно використовують час для того, щоб бути освіченими, адже, як я вже зазначала, освіченість – надважливий складник особистісного розвитку для повноцінної інтеграції в суспільство.

Більшість студентів сьогодні – в постійному пошуку знань, до чого також мотивують і стимулюють мене. Вони вміють навчатися, вміють собою розпоряджатися, мають чітку мету і впевнено йдуть до неї на шляху свого зростання. Сьогодні молоді люди є відображенням моїх сподівань, і я впевнена, що вони здійснять те, чого я, можливо, не зуміла і не змогла досягти або зреалізувати. Вони підуть значно далі, за цими людьми майбутнє як нашої держави, так і світу в цілому.

Я щаслива працювати зі студентською аудиторією. В принципі, я вважаю себе ліберальною по відношенню до студентів, і цей лібералізм мені легко дається, хоча й не всі його сприймають. Поважати, шанувати, любити кожного, ніколи нікого не принижувати – це моє кредо. Найгірше, що можна зробити – це принизити студента, і я ніколи собі цього не дозволила і не дозволю.

Ольго Василівно, на Вашу думку, якою в цілому є роль освіти, зокрема, української, в контексті глобалізаційних викликів сьогодення?

Мене завжди цікавили європейські країни, особливо освітня політика розвинених країн. Тому концептуальною основою докторської дисертації, захищеної в 2005 році, було дослідження базової освіти на той час п'ятнадцяти країн Європейського Союзу. Характерним для освітніх парадигм цих країн (Франція, Німеччина, Італія, Бельгія, Нідерланди, Люксембург, Данія, Ірландія, Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії, Греція, Іспанія, Португалія, Австрія, Фінляндія та Швеція) є загальне спрямування до інтеграції в освіті як важливій сфері суспільного життя. Магістральним вектором у цьому процесі була послідовна орієнтація на духовне зближення європейських народів як довгострокову мету подальшого розвитку їхнього потужного культурного потенціалу.

Я вивчала структури освіти цих держав, проаналізувала, що саме обов'язково змінювалося в цих системах базового рівня (йдеться про середню освіту) з того моменту, як країни почали долучатися до Європейської Співдружності, як на нормативному рівні, так і на рівні змістового компоненту, а саме курикулуму. Переконаність в актуальності дослідження цієї проблематики підтвердилася прогностичністю висновків щодо реформування сфери обов'язкової освіти країн-членів Європейського Союзу у вимірі створення якісно нових моделей її організації з урахуванням сучасних імперативів й ідеології розширення параметрів гармонізації освіти й соціально-економічних можливостей держави.

Ще тоді, в процесі написання наукової роботи за декілька років до початку Болонського процесу і до того, як Україна підписала Болонську декларацію, я поклала сподівання на те, що і для нашої держави незворотною траєкторією руху в сфері освітньої політики буде перехід на європейські стандарти освіти, причому не лише базового, а й усіх її рівнів. Якраз ці мої наукові напрацювання були використані під час роботи на проректорській посаді. Без перебільшення скажу, що бажання людей об'єднуватися, інтеграція в європейську спільноту і входження в глобалізований світ починаються з освіти, а освіта – це педагогіка. Саме організація педагогічної ланки кожної держави лежить в основі виховання і надбання майбутніх повноправних членів суспільства.

Своєю розповіддю Ви засвідчили любов до педагогіки як справи, якій Ви присвячуєте своє життя. Але також багато років Ви займаєтеся добродійною діяльністю. Що Вас мотивує бути активно залученою в добродійних проєктах?

Визначальною в цьому була роль мого чоловіка, Матвієнка Анатолія Сергійовича. Його вчинки, конкретні справи, любов до людей промовисто свідчать про те, що він Добродій за покликком душі. Однак і вплив педагогіки на те, чим я займаюсь у своєму житті, величезний. Як я можу бути іншою, якщо саме педагогіка сповідує принципи становлення досконалої людини? Я не можу не робити такі дійсно потрібні й важливі справи, адже педагогіка навчає добру й орієнтує на добро – саме це мною і рухає.

З самого початку в основі моєї з чоловіком благодійної діяльності була педагогічна ідея, яка, передусім, полягала в тому, щоб сільські діти, якими ми опікувалися, були вільними й свobodолюбивими, вмiли критично і креативно мислити, бути лiдерами, любили свою Батьківщину, вмiли протистояти злу і насиллю, які, визнаймо, ще рясно існують. Тільки добро може посіяти добро. Це є потребою моєї душі й мого серця. Моя найбільша радість – віддавати. Коли я віддаю, я отримую неймовірне задоволення.

Я справді пишаюсь тим, яким сьогодні є моє рідне село Тишківці, в оновленні й розбудові якого ми з чоловіком брали активну участь. Для нього село теж стало рідним і впродовж багатьох років він робив усе можливе для того, щоб воно стало окрасою не лише району, а всього Прикарпаття.

Віддаючи шану Анатолію, хочу сказати, що саме завдяки його участі було зреалізовано дуже багато благодійних ініціатив в Україні, але до Тишківців він ставився щемливо, з особливою теплотою і почуттям великої любові.

Підтримуючи родинні й давні народні традиції, ми на місці хати моїх дідуся Миколи і бабусі Гафії збудували “Садибу Святого Миколая”, що була освячена 19 грудня 2007 р. Тут щороку на зимового і літнього Миколая проводимо свята. Ці дні є щасливими і довгоочікуваними не лише для дітей Тишківців, а й малечі району й області. Дітки отримують святкові подарунки, а переможці різноманітних конкурсів – нагороди. У ці свята подарунки отримують і дорослі люди поважного віку – всі, кому за 80 років і більше, мають під подушку від Миколая солодкий мед, смаколики і матеріальну підтримку. А дорослі, які приходять до садиби, на свято смакують гарячим глінтвейном із різдвяним пряником. У такий спосіб ми хочемо, щоб люди мали свято і вмiли його святкувати.

Ми неабияку увагу приділяли вихованню любові до рідного краю, до його культурної й інтелектуальної спадщини. Адже саме в Тишківцях зростав Роман Шухевич, саме тут жив і працював його дід, Володимир Шухевич, відомий учений філолог-фольклорист – п’ятитомний збірник його досліджень з фольклору гуцулів і досі є неперевершеним. А ще – в селі було аж три “Читальні” – до них приїздили Іван Франко, Леся Українка, Лесь Мартович, Василь Стефаник, а також Микола Лисенко. Опера М. Лисенка “Коза-дереза” була написана для дітей мого села, а діти моєї школи в 1981 році стали її першими виконавцями.

Великою культурною подією в житті села ознаменувалося 29 червня 2019 р., коли під час проведення Всеукраїнського форуму родин, започаткованого нашим подружжям, відбулося відкриття музею-резиденції Шухевичів. Цю по справжньому знаменну подію, що має важливе значення для духовно-культурного життя не лише краю, але й України, присвячено дню народження одного з ідейних натхненників національно-визвольного руху ОУН-УПА Романа Шухевича. Таке пошанування пам’яті священницької родини Шухевичів підкреслило значущість української сім’ї й утвердження її духовних і патріотичних цінностей в ім’я української держави.

Протягом багатьох років Анатолій займався впровадженням культурно-мистецьких і просвітницьких задумів на Прикарпатті. Він небезпідставно вважав, що українська культура, якщо її добре розвивати, сприятиме й зростанню національної

свідомості, а відтак і економіки. У вимірі таких переконань ініціативи мого чоловіка реалізувалися в різноманітні культурні проєкти, зокрема, було організовано такі неймовірні фестивалі як “Порто Франко”, “Карпатський простір” і “Вірую”, що об’єднували багатьох шанувальників і гостей з усього світу. Звісно, що така наша життєва потреба полягала у вершенні добра.

Ви запитували, що мене мотивує – я скажу словами польського в’язня Аушвіц-Біркенау (Освенцима) Мар’яна Турського, який так влучно пояснив мою мотивацію творення Добра: “Не будь байдужим”. Він запропонував внести небайдужість до Заповідей Божих, з-поміж яких вона має бути одинадцятою. Тому вважаю, що найголовніше в добродійності – не бути байдужим. Тільки так можна творити справжнє Добро.

А відтак я не залишаюся байдужою до справ, які ми з Анатолієм розпочали разом. Я не допускаю думки про його земне небуття. Я переконана, що “...смерть занадто мала причина, щоб перестати любити”. Саме це мене надихає!

Ольго Василівно, надзвичайно вразливою і болючою темою для нас, українців, є російсько-українська війна, в умовах якої ми зараз продовжуємо жити. Що особисто для Вас змінилося в житті після 24 лютого 2022 року, коли сталося повномасштабне вторгнення країни-агресора в нашу державу? Як Ви осмислювали ці трагічні події?

Відповім на це питання крізь освітньо-філософську призму. В нашій розмові я вже згадувала про любов і добро, що є незаперечними істинами життя й основними рушіями гуманізації людства. Чого не можу сказати про росіян... я розчарована... я просто дійсно не можу усвідомлено сприйняти, що ці люди підтримують таку страшну агресію проти України. Це, звісно, не є нормальним. Це ненормальна для двадцять першого століття історія людства. У мене не з’явилося зла, я шукаю пояснень, але в мене змінилося ставлення до тих, хто на нас напав.

Ще більшого значення стали набувати цінності, про які ми говорили і які покладені в основу педагогіки – толерантність, любов, відданість, доброта. Чим відрізняються українці від росіян? Вони захищають свій край, вони понад усе полюбили свій край, традиції, віру, ідентичність – всього цього немає в росіян, які так і залишилися бути радянськими, “совками”.

Немає сумніву в тому, що освіта має важливе значення для виховання майбутніх поколінь. Якби освіта в Росії не була такою авторитарною, не була така авторитарна візія, підкріплена потужною ненависницькою пропагандою засобів масової інформації і самих учителів, а також “моральними засадами” тамтешнього духовенства, що благословляє вбивства, їхні люди не могли б бути такими, які вони є, вони б не пішли війною на близьких сусідів чи, як вони нас називають, “братів”. Розпочата війна – це результат неосвіченості цих людей і вкотре продемонструвала, що з їхньою освітою є величезні проблеми, а сама освіта – відсталою і неналежною.

Більше того, я пам’ятаю спроби, на жаль, небезуспішні, російської освіти і її представників упроваджувати свою ідеологію зросійщення, яка потім стала нам відомою під назвою так званого “руського миру”, в українські освітні заклади через їх фінансування, поширення на той час передових технологій навчання й надання сучасного матеріально-технічного обладнання (якого, як виявилось, в російській освіті й досі немає). Ми також знаємо, що в 1989 р., ще на зорі незалежності України, було прийнято Закон УРСР “Про мови в Українській РСР”, у якому українську мову наділено статусом державної, що було потужним проривом на шляху до проголошення незалежності нашої країни. Водночас, це спрацювало тригером для подальшої повзучої окупації нашого

ментально-культурного простору, адже росія, як самопроголошена наступниця Радянського Союзу, ніяк не хотіла випускати нас зі своїх тенет. Пригадую, що в 1999 р. була присутня на одному із засідань РАО, лейтмотивом якого було, якщо перекласти з російської, “Як допомогти російськомовному населенню в Україні не втратити свою мову”, де вже тоді, через освіту, створювалися згубні наративи для виправдання майбутньої російської агресії. Це виразна демонстрація того, як освітні інструменти в руках злочинної влади і її посіпак можуть зруйнувати архітектуру і сутність людської моралі.

На початку війни Ви активно долучилися до благодійної місії допомоги нашим українським жінкам-біженкам і їхнім дітям у Польщі. Розкажіть, будь-ласка, про Вашу добродійну діяльність під час війни.

Так, я була надзвичайно вмотивована такою роботою, тому що йшлося про жінок, чиїх діточок потрібно було продовжувати навчати. І тут ми переймалися їхньою освітою, адже когось треба було прилаштувати в дитячі садочки, комусь допомогти знайти школу. Зрештою, це було б неприйнятним покинути наших жінок розгубленими, в розпачі, на вокзалах хоч і дружньої нам, але все ж таки не своєї країни.

Ми з чоловіком мали дружні відносини з родиною Яна Кульчика, одного з найбагатших підприємців Польщі. Його донька Домініка – відома в Європі й світі філантропка, голова благодійного фонду “Кульчик Фундейшин” (“Kulczyk Foundation”). Саме на її запрошення я прибула до Польщі 25 лютого.

Разом із жінками, спочатку Жешува, було створено Жіночу Раду з питань допомоги українським біженцям, які прибували саме до цього міста і, відповідно, розроблено концепцію надання допомоги.

Спершу в Жешуві було розгорнуто прихисток для наших біженців. Прихисток мав спальні місця на 3-4 дні перебування, а також у ньому було передбачено триразове харчування, медичний і психологічний супровід, постійне юридичне консультування і допомога в поновленні й оформленні нових документів тимчасово переміщеної особи. Така робота здійснювалася за меценатські кошти, а також завдяки волонтерським послугам для біженців.

8 березня 2022 року, за пропозицією членів Ради Жінок, я мала честь виступити в Лондоні перед відомими жінками і дружинами Послів різних країн у Сполученому Королівстві Великої Британії. Така зустріч відбувалася в Інституті Посольства України в Лондоні. Це також дало можливість зібрати численні пожертви небайдужих людей для підтримки українських біженців у Польщі. Щодо зібраних коштів, то була запропонована ідея створення Програми конкурсу фонду “Кульчик Фундейшин”, спеціальна Грантова пропозиція, Україна 2022 “Привіт, дівчата”, що мала на меті адаптацію прибулих жінок і дітей до нових умов.

Далі, щоб продовжити роботу над проєктом, я переїхала до Варшави. На той час у Польщі вже налічувалося 2.4 млн. переселених осіб, з них – понад 100 тисяч дітей. Були проведені зустрічі й перемовини разом з представниками Посольства України в Польщі з керівниками українських громадських організацій в Польщі, які вже мають досвід організації українських шкіл (школа “Материнка” при Українському центрі освіти, директор Наталія Кравець).

Згодом було запропоновано створити благодійну польсько-українську жіночу організацію під назвою “Сестринство”, яку очолила голова правління фонду Домініка Кульчик. До “Сестринства” увійшли відомі жінки Польщі й України – зокрема, письменниця Оксана Забужко, письменниця, лауреатка Нобелівської премії, Ольга Токарчук та інші.

У квітні, під час інавгурації “Сестринства”, ми обговорили та прийняли регламент й умови грантової програми конкурсу. Переможці проєктів отримували матеріальну підтримку для організації навчання дітей вимушених тимчасових переселенців.

Також разом з тодішнім Надзвичайним і Повноважним Послом України в Республіці Польща Андрієм Дешицею й відомим польським політиком Гжегожем Станіславським ми віднайшли можливості навчання талановитих українських дітей у приватній англійськомовній школі Варшави “Академія”. 16 везунчиків, які перемогли в конкурсному відборі, розпочали безкоштовне навчання в цій престижній польській школі.

І сьогодні я з радістю продовжую роботу в громадській організації “Сестринство” в якості експерта заявок-проєктів, що поступають до фонду.

Ольго Василівно, Ваша активна життєва позиція надзвичайно захоплює. Ви не зупиняєтесь на шляху самовдосконалення і власного розвитку. Восени 2022 р. Вам пощастило виграти американський грант на підтримку вчених, які втікають від війни. Наскільки цікавим і корисним для Вас є реалізація цього проєкту і яких результатів Ви очікуєте?

Так, мені це вдалося. Я вирішила зібрати всі необхідні документи, водночас зважуючи відповідність усім критеріям участі й подалася на проєкт. Очікування відповіді було хвилюючим, і я була щаслива, коли мені 20 вересня 2022 р. надали грант. Специфіка гранту полягає в тому, що його розміщення передбачається в тій країні, де знаходиться грантоотримувач. На той час я перебувала в Польщі, а тому й працюю над реалізацією проєкту в університеті імені Адама Міцкевича в місті Познані, в якому навчається 41 тис. студентів, а на педагогічному факультеті – 4 тис. майбутніх учителів.

Проєкт, передусім, спрямований на науковий розвиток здобувача гранту. Тут я отримую неоціненний досвід і в котрий раз пересвідчуюсь, наскільки правильним був мій вибір компаративістики при написанні докторської дисертації. Наразі маю амбітні плани, зокрема, щодо написання монографії за досвідом здійснення проєкту. І, безперечно, буду продовжувати відвідувати різні наукові заходи, педагогічні конференції, що надихають на нові ідеї та їх утілення в моїй педагогічній діяльності, а також дбати про співпрацю наших університетів.

Завершуючи нашу цікаву й захопливу бесіду, хотілося б запитати, що Вам дає сили і натхнення для такого активного, повноцінного життя?

Я люблю пізнавати світ. Я люблю вчитися. Я люблю мандрувати. Я вмію захоплюватись тим, що оточує – насамперед, красою цього світу. Багато читаю. Відвідую багато театральних заходів. Цікавлюсь громадською діяльністю. Люблю свої рідних і близьких. Ціную життя у всіх його яскравих проявах.

Дуже дякую Вам, Ольго Василівно за чудову, захопливу бесіду! Успіхів і наснаги Вам!

ДОСЬЄ

Ольга Василівна Матвієнко народилася 8 березня 1953 р. в селі Тишківці Городенківського району на Івано-Франківщині. Після закінчення школи стала студенткою Львівського сільськогосподарського інституту, в якому і гарно навчалася, і брала активну участь у студентському житті, а згодом вступила на педагогічний факультет.

На одному з вечорів відпочинку в інституті відбулося доленосне знайомство вродливої дівчини з симпатичним спортивним студентом, душею товариства

Анатолієм Матвієнком – майбутнім чоловіком, з яким Ользі Василівні судилося прожити щасливі, яскраві роки спільного життя.

Подружній шлях і професійне зростання молодої сім'ї почалося в Бершаді на Вінничині, рідному місті Анатолія Сергійовича. Вже тоді талановитий, амбітний, з чіткою громадянською позицією і патріотичними принципами майбутній політик завдяки своїм лідерським якостям розвивав багатогранну кар'єру. В роки розбудови незалежності української національної держави Анатолій Сергійович очолював УРП “Собор”, був головою Ради Міністрів АР Крим, народним депутатом України шести скликань, а також Президентом благодійного фонду “Україна Інкогніта”, громадської організації “Інститут відкритої політики”, Федерації спортивного туризму України.

Водночас, підтримуючи чоловіка в усіх його активних прагненнях на шляху до демократизації суспільства й відкритості української політики, як шлях власної професійної реалізації Ольга Василівна вибрала педагогічну діяльність.

Наполеглива і невпинна інтелектуальна праця та безмежний інтерес до улюбленої справи життя – педагогіки принесли вагомі результати і заслужене визнання в академічній спільноті.

Ольга Василівна Матвієнко – член-кореспондент НАПН України (обрана в 2016 р.), доктор педагогічних наук, професор, Заслужений працівник освіти України. Член Американської національної асоціації з мультикультурної освіти. Працювала на посаді проректора з наукової роботи Київського національного лінгвістичного університету, також завідувала кафедрою педагогіки і психології Київського національного лінгвістичного університету.

Колом стійких наукових інтересів для Ольги Василівни є порівняльна педагогіка, педагогіка професійної освіти, педагогічна освіта, крізь призму яких учена досліджує інноваційні підходи до компаративістичних студій у сфері підготовки вчителів іноземних мов, багатомовність у практиці європейських університетів та українські перспективи, мультикультурність у багатомовному середовищі, системи шкільної педагогічної освіти зарубіжних країн в умовах інтеграції і глобалізації, трансформаційні процеси в галузі освіти, особливості підготовки вчителя в умовах глобалізаційних та євроінтеграційних процесів.

Ольга Василівна бере активну участь у підготовці наукових і науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації. Є членом двох спеціалізованих учених рад із захисту кандидатських і докторських дисертацій у Київському національному лінгвістичному університеті та Інституті педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України.

Є авторкою і співавторкою 269 (із них 46 у зарубіжних виданнях) наукових праць з проблем компаративістики, гендерного виховання, освіти та виховання, зокрема одноосібної монографії, чотирьох колективних монографій, двох навчальних посібників.

Під науковим консультуванням і керівництвом Матвієнко О. В. захищено докторську і чотири кандидатські дисертації.

ОСНОВНІ ПУБЛІКАЦІЇ

Монографії

Матвієнко, О. В. (2005). *Стратегії розвитку середньої освіти в країнах Європейського Союзу* [монографія]. Ленвіт.

Scopus / Web of science

Matviyenko, O., Pershukova, O., Vasiukovych, O., & Kudina, V. (2022). Application of Reference Internet Resources in the Teaching of Aviation English to Representatives of the Digital Native Generation. *Information Technologies and Learning Tools*, 87(1), 199–217.

Інші фахові зарубіжні та вітчизняні видання

Матвієнко, О. В. (2005). Освіта в країнах Європейського Союзу: Данія. *Педагогіка і психологія професійної освіти*, 2, 173–182.

Матвієнко, О. В. (2015). Формування педагогічної культури батьків у процесі педагогічної взаємодії сім'ї та школи. *Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді*, 19 (2), 6–15.

Ніколаєва, С., & Матвієнко, О. (2022). Програма вступного іспиту до аспірантури: для здобувачів ступеня доктора філософії (Phd) галузь знань: 01 освіта /педагогіка спеціальність: 011 освітні, педагогічні науки. *Іноземні мови*, 1, 35–59.

Matwijkenko, O. (2022). Pandemia i przyspieszone opanowanie e-learningu. In *Drogi i bezdroża edukacji w okresie pandemii. IX Forum Naukowe pedagogów polskich i ukraińskich* (pp. 36–37).

Matvienko, O., Kudina, V., Kuzmina, S. (2022). Values Education and Teaching Zest for Life: Japanese Experience and New Ukrainian School Reform. In *Eighth International Conference on Higher Education Advances (HEAd'22)* (pp. 339–346). <http://dx.doi.org/10.4995/HEAd22.2022.14626>

Spirin, O., Matvienko, O., Ivanova, S., Ovcharuk, O., Mintii, I., Ivaniuk, I., & Luparenko, L. (2022). The Use of Open Electronic Scientific and Educational Systems to Support the Professional Activities of Research and Teaching Staff of Ukrainian Universities and Scientific Institutions. In *Digital Humanities Workshop, December 2021* (pp. 169–176). Association for Computing Machinery. <https://doi.org/10.1145/3526242.3526261>.